

Vasmunkásként kapcsolódott a század elejének haladó mozgalmába, s veretes, szép szavai, mívesen munkált versei — az első megnyilatkozásoktól az utoljára papírra rótt mondatokig — szigorú következetességgel a munkásság arculatának költészetté lényegítése jegyében formálódtak, s forrószultak hiteles hevületű vallomásokká.

Viharos viták, kemény harcok kohójában izzott művészete szüntelenül — mint minden jelentős egyénisége. Markáns arca, fürkész tekintete a Tiszatáj 1965. júliusi számának borítólapjáról is élénk sugárzik, fogható bizonyítékeként annak, milyen komolyan iparkodott segíteni a kulturális decentralizáció folyamatát. Büszkén s örömmel vallhattuk munkatársunknak Kassák Lajos Kossuth-díjas költőt, írórt és festőművészt, az avantgardista irányzatok legnagyobb hatású magyar képviselőjét, a páratlan munkabírásu művészt és szerkesztőt, kulturális organizátort, hisz lapunkat az utóbbi években gyakran tisztelte meg jellegzetesen „kassákos” szellemi megnyilatkozásaival. Különös módon épp e számunk élére is Kassák-versek kerültek... Amikor a gépek betűkké öntötték szavait, még nem gondolhattunk arra, hogy hattyúdálát, utolsó üzenetei egyikét hintjük közkinccsé... Megrendült lélekkel hadd búcsúzzunk Tőle — *utolsó „üzenete” szegélyén* — *első, számunkra írott vallomása szavaival* —, ragyogó önjellemzésével: „Az életem szakadatlan munkában telt el. Néha magam is hitetlenkedve néztem kézirataim, könyveim, újságcikkeim hatalmas kötegét, azokat a lapokat, amelyek képzeletem teremtette figurákat, történeteket, töprengéseim visszfényét, hitemet és vágyamat, sorsom és mások sorsának felérvését zárták magukba... Honnan vettem az időt, hisz ugyanakkor festettem is, és neveltem a fiatalságot, szenvedélyem és gyönyörűségem pedig a lapszerkesztés volt... Csak egyféleképpen tudnék válaszolni: Tetteim és én egyek voltunk; habozással, tépelődéssel, örömtelen, önmagamat ki nem elégítő alkotással és alkudozással soha nem bíbelődtem, mondani pedig az igazat mondtam, vagy azt, amit legjobb tudomásom szerint annak hittem. Úgy hiszem, ezért volt erőm és időm az életemhez.”

KASSÁK LAJOS

ERŐFESZÍTÉS

Elérlek elérlek.

Micsoda verseny.

*Vergődés
az ismeretlen lény
fogai közt.*

*Az út összehúzódik kinyúlik
vonaglással tör előre
mint a támadó kígyó teste.*

*De a kör amit vörös krétával rajzoltam
befogja
megsemmisíti
és nekem adja a győzelem ajándékát.*

*Vedd fel a poharad
igyunk
énekeljük
a szabadság dicséretét.*

ÁPRILIS 5 ÓRA

*Ismét a hajnal
amint elnyeli a csillagokat
széttépi
az éjszaka rongyait.*

Hogyan kezdjem el a napot.

*A nyitott ablakban állok
fürkészem a nyugtalan csavargót
akit észretéríthetnék.*

*Csak a pék feleségét látom
amint az első fénysugarakban
fehéreműt tereget
félíg meztelenül.*

*Szerelmem
első szerelmem
köszönöm hogy messze szálltál tőlem
s én itt maradtam a békesség fészkében
egyedül.*

BIHARI SÁNDOR

EGYSZER

*Nézd, ahova odanézek:
a csukott kocsiknál álldogáló fák,
a szellőt terelő trolijárat,
Ibusz-reklámon a tenger, Olaszország,
ikrásodva kirakatokban az üveg-mézek -
versre válnak,
olyan mesterien, hitelesen,
hogy őket fogja,
nem is a tollat, a kezem.*

*De te -
csak bujdokolsz a zárt-kérgű ágban,
már el is mentél, amikor megérkezel,
a hullám rajzában egy kiáltás van,
mindig elfed egy feltámadt szélfúvás üvege --
körmondatt hiába menetel,*

*fehér délelőttök kísértete,
a percet
kilométerrre költeni kellene,*

*míg testednél egyszer látszana
a szemérmetlen éjszaka!*